

SINTEF

— 75 år —

Innhold

- Prosessvann fra pelagisk industri: karakteristikk og utfordringer
- BAT-krav til rensing av prosessvann i sjømatindustrien
- Renseteknologi testet i lab-skala i FHF-PROPEL prosjekt
- Resultat fra lab-skala tester
- Konklusjoner
- Hva kan vi gjøre bedre?

SINTEF

— 75 år —

Prosessvann fra pelagisk industri: karakteristikk og utfordringer (1)

- Pelagisk fisk: makrell, lodde, sild,
- Forurensningsforskriften definerer «Prosessvannsavløp» som "[...] spylevann, rengjøringsvann, transportvann, blodvann, slaktevann eller vann som har vært i direkte kontakt med råstoff, produkt eller avfall, eller som er tilført forurensende komponenter fra andre kilder"
- Prosessvann: hovedsakelig sjøvann (50-90%)

SINTEF

— 75 år —

Prosessvann fra pelagisk industri: karakteristikk og utfordringer (2)

Parameter	Analyser av avløpsvann fra pelagiske anlegg (2018 -2023)			Tall rapportert til Miljødirektoratet (2012 – 2022)		
	Gjennomsnitt	Min	Maks	Gjennomsnitt	Min	Maks
KOF (mg/l)	3 033	250	7 530	5 059	251	13 392
Tot-N (mg/l)	245	9,4	850	238	83	482
Tot-P (mg/l)	55,4	1,0	210	50,5	23,4	126
Fett (mg/l)	733	20	4 820	615	20,6	3 130
TSS (mg/l)	877	83	3 300	2 093	75	14 982
BOF (mg/l)	2 536	440	12 000	2 462	256	5 377
TOC (mg/l)	850	20	1 380	NA	NA	NA

- Stor variasjon: sesong, fiskearter, osv. også rutiner for uttak av vannprøver
- Utfordringer mhp. analysemetode, f.eks. KOF, SS
- Høy konsentrasjon av suspendert- og organisk stoff

BAT-krav til rensing av prosessvann i sjømatindustrien (1)

- Gjeldende renskrav

Partikler og fett

Krav i Forurensningsforskriften:

- Spalteåpning på 1 mm eller mindre¹
- Fettavskiller² med effektiv oppholdstid på 15 minutter og overflatebelastning på maksimum 10 m³ /m² pr. time

Parameter	Analyser av avløpsvann fra pelagiske anlegg (2018 -2023) Gjennomsnitt	Tall rapportert til Miljødirektoratet (2012 – 2022) Gjennomsnitt
Kjemisk oksygenforbruk (mg/l)	2 230	5 059
Total nitrogen (mg/l)	179	238
Total fosfor (mg/l)	35,1	50,5
Totalt suspendert stoff (mg/l)	734	2 093
Fett (mg/l)	762	615

BAT-AEL

Krav i Industriutslippsdirektivet³

Kjemisk oksygenforbruk (mg/l)	15-100 mg/l
Total nitrogen (mg/l)	2-20 mg/l
Total fosfor (mg/l)	0,2-2 mg/l
Suspendert stoff (mg/l)	4-50 mg/l

¹ Gjelder for store anlegg (anlegg med et forbruk på 1000 tonn råstoff pr. år eller mer).

² For store anlegg som bruker råstoff med over 7 % fett.

³ Gjelder virksomheter med produksjonskapasitet for ferdig produkt på mer enn 75 tonn ferdig produkt pr. døgn

BAT-krav til rensing av prosessvann i sjømatindustrien (2)

- Dagens renseløsninger og BAT

**1. Vann fra dagens rensenanlegg
(etter filter og fettavskiller)**

2. Buffertank

3. Felling

- Kjemisk felling
 - Huber*
 - Mvest Water*
 - Owatech*
 - Sterner*
- Elektroflokkulering
 - Oxirate*
 - Axolot Solutions*

4. Separasjon av slam

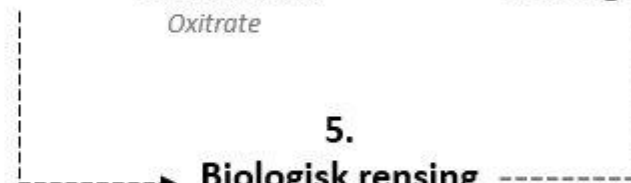
- Flotasjon/DAF
 - Huber*
 - Mvest Water*
 - Owatech*
 - Sterner*
- Flotasjon ved ozon
 - Normex*
- Trommelfilter
 - Oxirate*
- Lamellseparator
 - Huber*

5. Membranfiltrering

- Ultrafiltrering
 - Oxirate*

6. Avvanning og tørking av slam

- 5.**
- Biologisk rensing**
 - Revers osmose**
 - Sterner*
 - Owatech*
 - Normex*

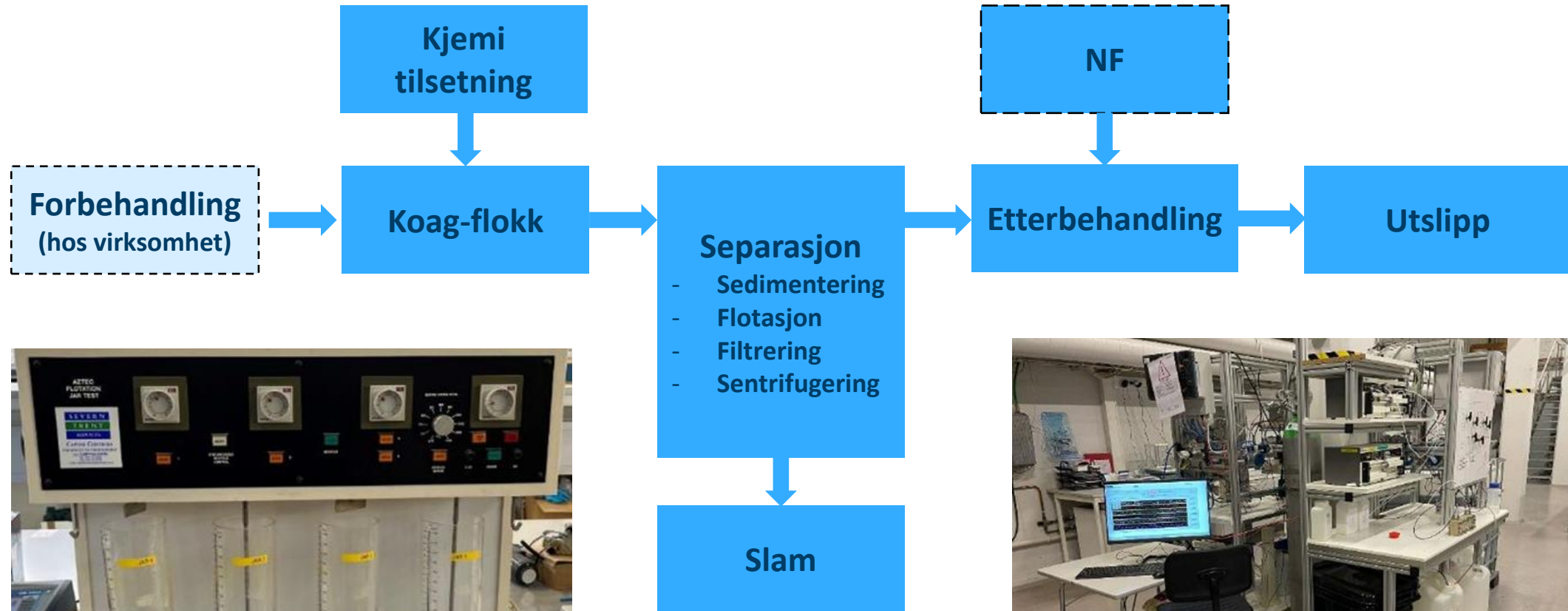

SINTEF

— 75 år —

Renseteknikker testet i labskala i FHF-PROPEL prosjekt (1)

Renseteknikker testet i lab skala i FHF-PROPEL prosjekt (2)

Prosess	Uten kjemikalier	Jernklorid	Jernklorid + akrylamid
Flotasjon	5-15 % resirkulering, 5-6 bar	Optimal dose 10 % resirkulering	Optimal dose 10 % resirkulering
Sedimentering	15-60 min	Optimal dose 30 min	Optimal dose 30 min
Filtrasjon	5 -20 mikron	Optimal dose 5 mikron	Optimal dose 5 mikron
Sentrifugering	1000-6000 rpm, 5 min	Optimal dose 3000 rpm, 5 min	Optimal dose 3000 rpm, 5 min
Polering	nanofiltrering	nanofiltrering	nanofiltrering

- Fokus på fjerning av suspendert og organisk stoff
- Med og uten tilsatt av fellingkjemikalier
- Avvanningspotensial av slam

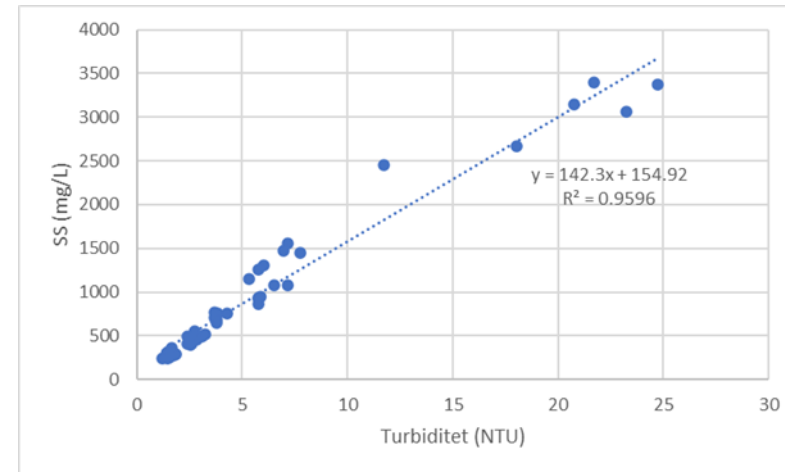
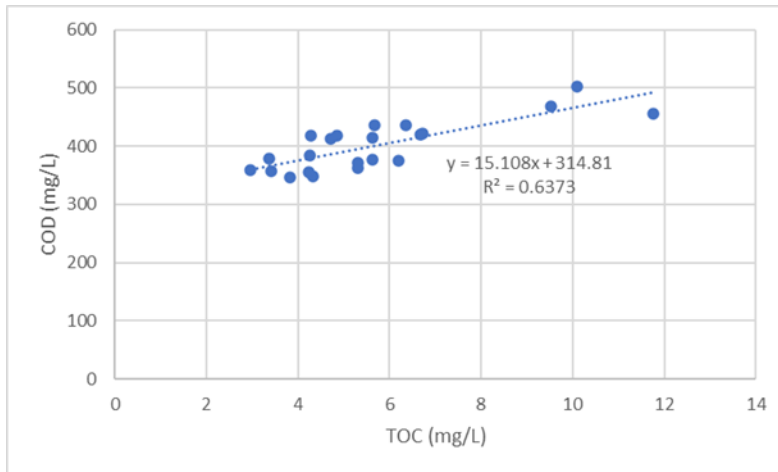
SINTEF

75 år

Resultat fra lab-skala tester – karakteristikk og korrelasjon (1)

Parameter	Runde 1 (23.04.2024)	Runde 2 (07.05.2024)
KOF (mg/l)	501,7 ± 0,1	467,5 ± 1,8
TOC (mg/L)	10,09 ± 0,41	11,76 ± 0,30
Turbiditet (NTU)	22,77 ± 3,78	25,43 ± 5,50
Salinitet (g/kg)	29,53 ± 0,12	29,83 ± 1,67
SS (mg/l)	3152,49 ± 124,42	3394,78 ± 27,66
VSS (mg/L)	2401,00 ± 42,14	2734,18 ± 65,41

- Rå prosessvann fra makrell produksjon
- TOC vs. KOF: trenden er klar men korrelasjon er lav (r^2 0,64)
- SS vs. Turbiditet: sterk korrelasjon (r^2 0,96). Turbiditet kan brukes som overvåknings parameter

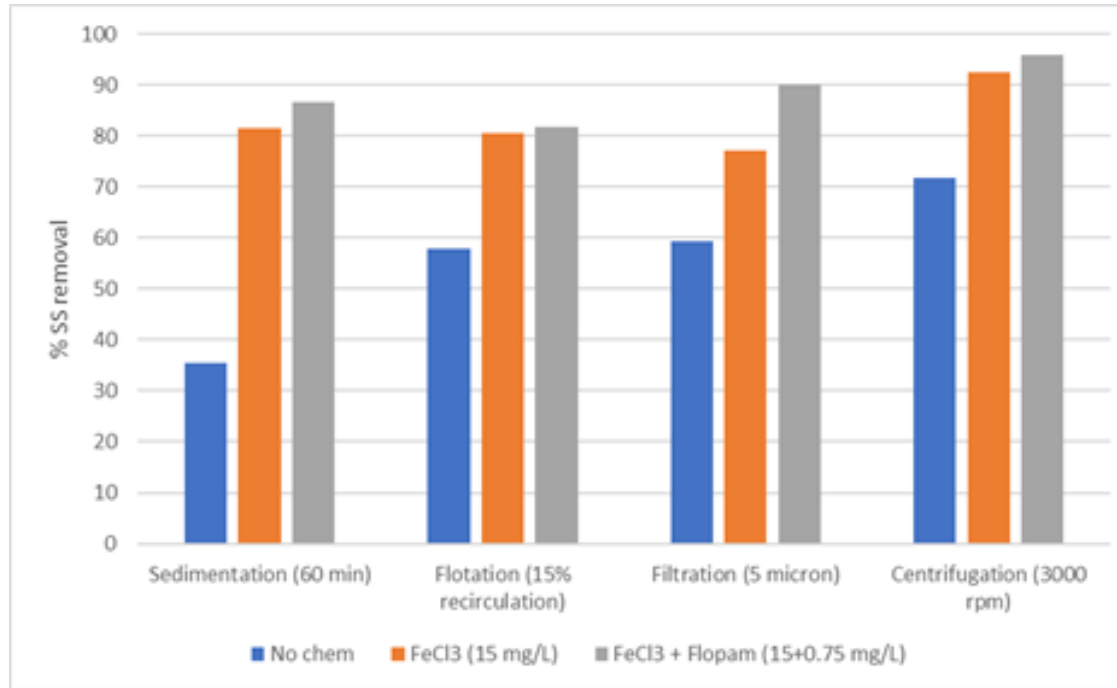
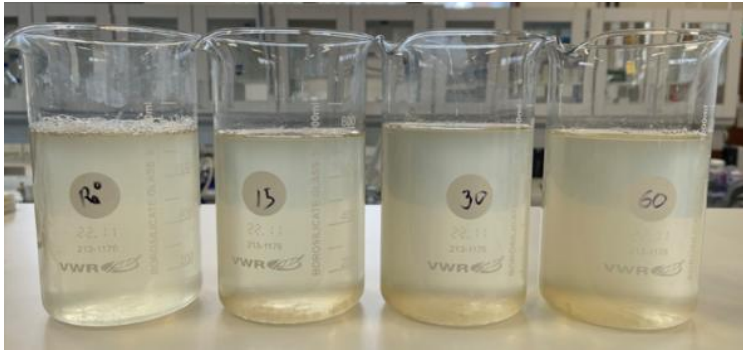

SINTEF

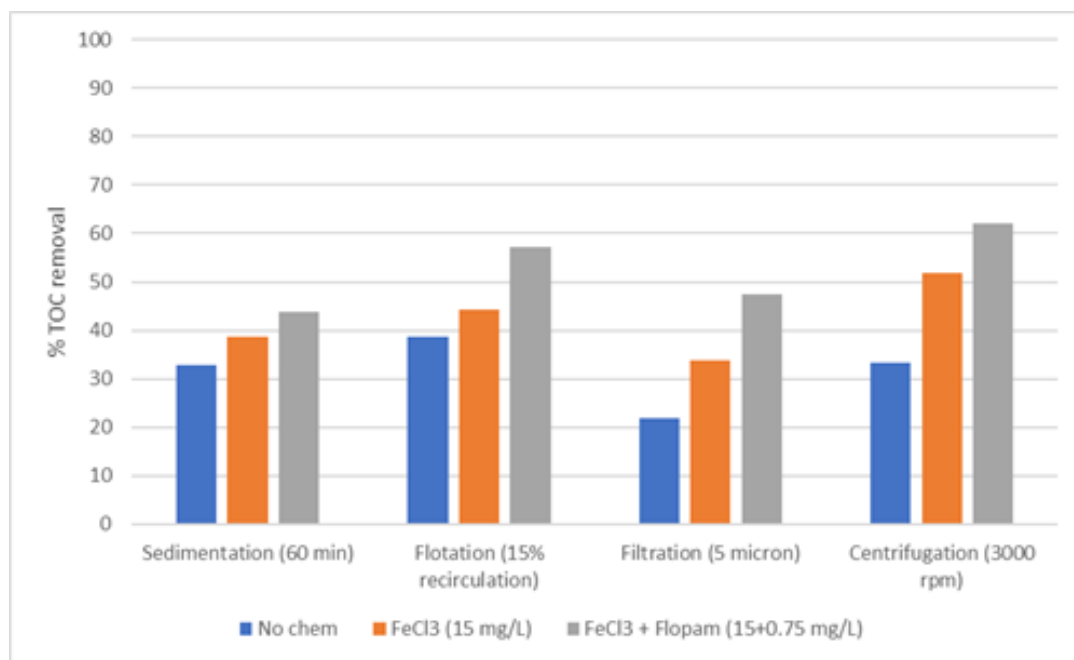
— 75 år —

Resultat fra lab-skala tester – suspendert stoff (2)

- Optimal dose: jern (PIX 318) var 15 mg/L, akrylamid (Flopam AN 934) 0,75 mg/L
- Tilsetning av kjemikalier forbedrer partikkelseparasjonen signifikant
- Kombinasjon av jern+akrylamid fører til bedre resultat

Resultat fra lab-skala tester – organisk stoff (3)

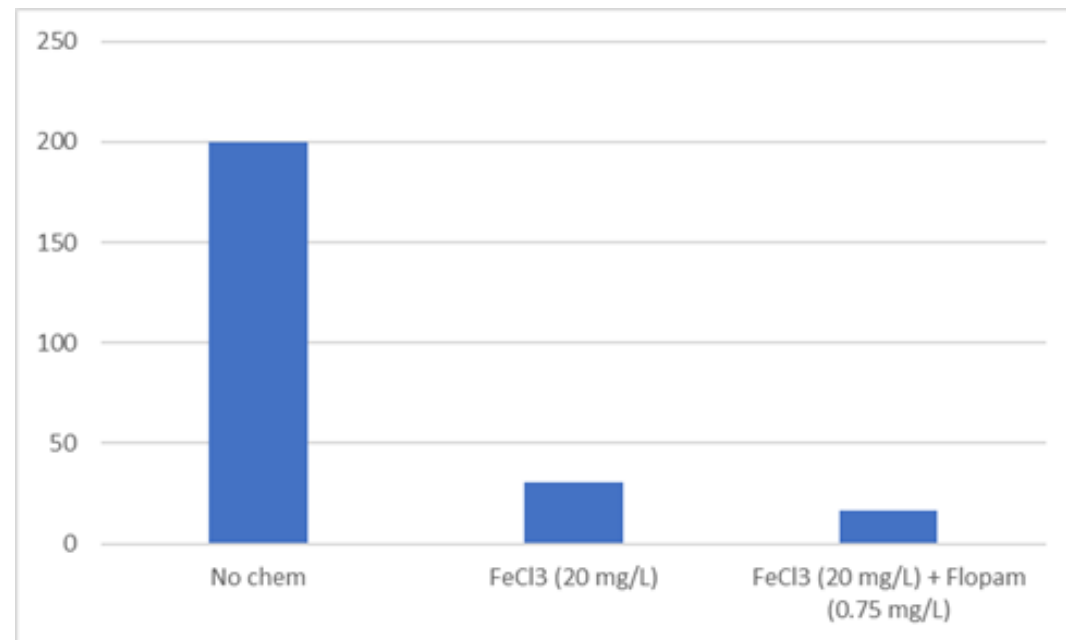
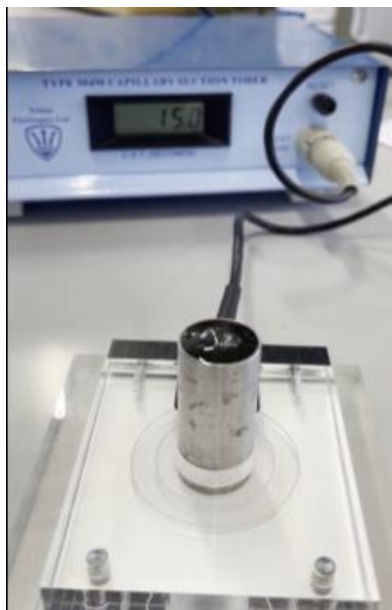
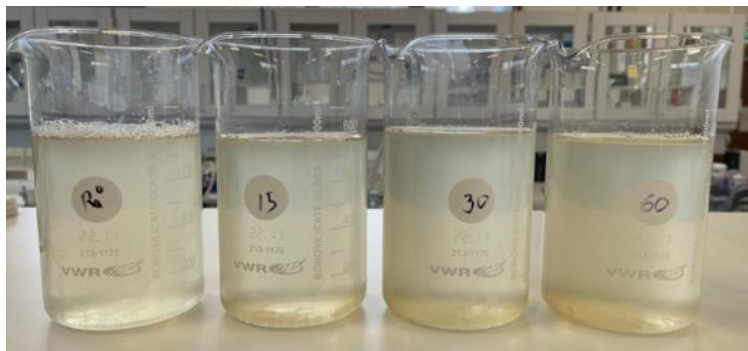
- Trenden for TOC-fjerning følger den for partikkelfjerning, dvs. høyere fjerning med kjemisk tilsetning
- Lav % fjerning
- Obs! Sentrifugering viste høyest partikkelseparasjonseffekt. MEN 'RCFxt' i laboratorieskalatestene var betydelig høyere enn den i den kommersielle enheten med en faktor på 1,7 til 21 ganger

SINTEF

— 75 år —

Resultat fra lab-skala tester – avvanningspotensial (3)

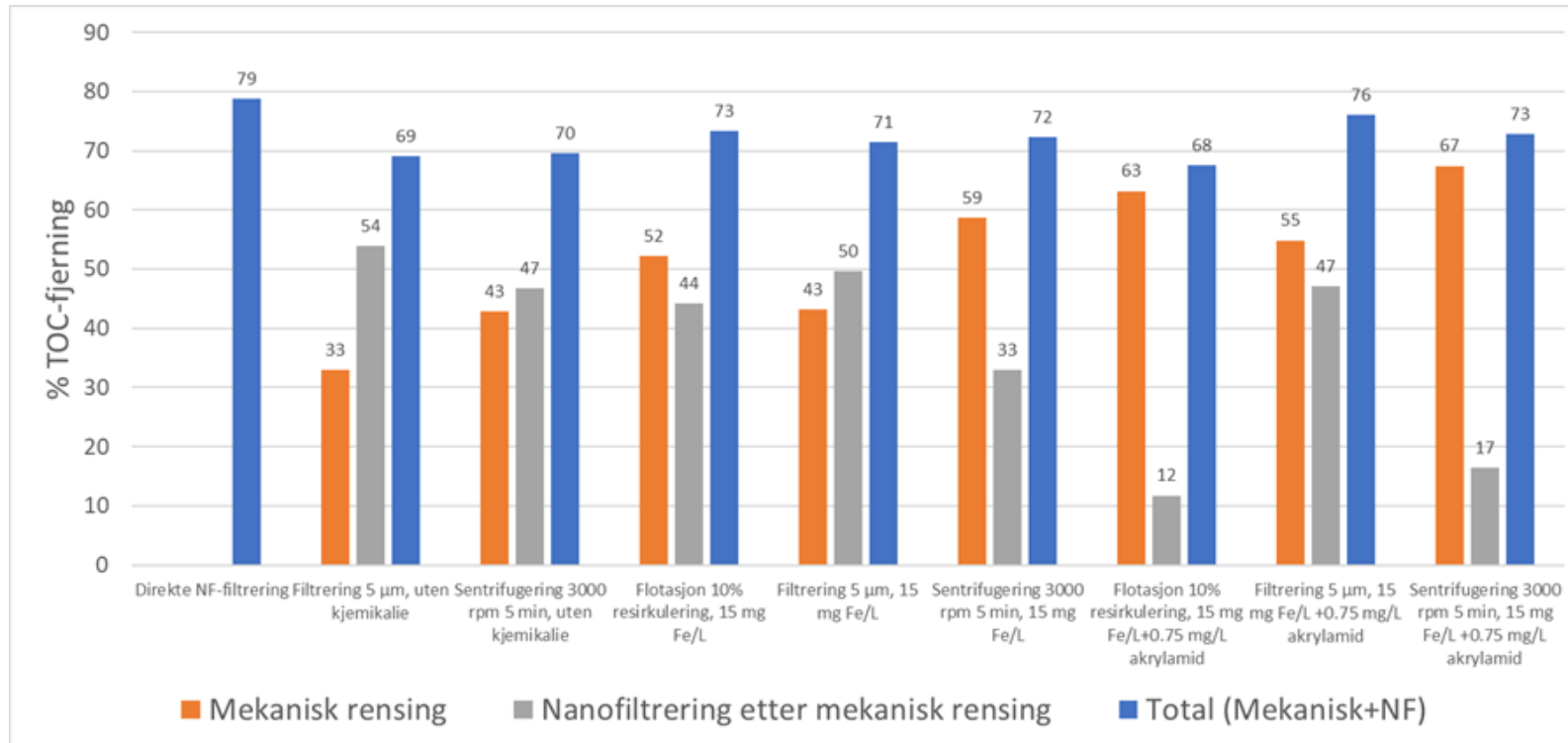
- CST (Capillary Suction Time) gir et mål på hastigheten for frigjøring av vann fra en slammatrixe
- Avvanningstiden for slam uten kjemisk tilsetning betydelig lengre enn for slam med kjemiske tilsetninger

SINTEF

— 75 år —

Resultat fra lab-skala tester – etterpolering med NF (3)

- NF fjerner alt partikulært materiale og reduserer innholdet av løst materiale ytterligere fra nivået etter mekanisk separasjon
- Fortsatt organisk materiale i vannet etter nanofiltrering → behov for et nytt rensetrinn eller optimalisering?
- Drift av membranprosessen (vask, optimal fluks, osv.) ble ikke diskutert i prosjektet

SINTEF

— 75 år —

Konklusjoner

- Mekaniske separasjonsmetoder alene gir en viss grad av reduksjon i partikulært- og løst materiale. Tilsetning av kjemikalier som koagulant og flokkulant forbedrer effektiviteten betydelig.
- Kombinasjonen av jern og akrylamid gir de beste resultatene, med høyere fjerning av partikulært- og løst materiale, bedre flokkstabilitet, og avvaningspotensialet.
- Rensing av prosessvann fra pelagisk industri er kompleks, særlig mhp. fjerning av organisk materiale

SINTEF

— 75 år —

Hva kan vi gjøre bedre?

- Mulighet til ressursgjenvinning?
- Samarbeid med kommunale avløpsrensing?

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

<https://www.smp.no/meninger/kronikk/i/wgbpWG/trekk-industrien-med-i-avloepssatsingen>
<https://www.tk.no/trekk-industrien-med-i-avlopssatsingen/o/5-51-1626894?key=2025-01-02T15:38:30.000Z/retriever/3afe502282f447b9b25cc205daeb832fa28e5e17>

Kronikk

Trekk industrien med i avløpssatsingen

Statsforvalteren maner kommunene til å samarbeide om framtidens håndtering av avløpsvann – og vil gå sammen med dem. Men en tredje og naturlig samarbeidspartner mangler.

EU stiller strengere krav til renselanlegg i kommuner og industrivirksomheter (illustrasjonsbilde). FOTO: TERJE PEDERSEN / NTB

Trekk industrien med i avløpssatsingen

Forskere ved SINTEF kommer med kommentarer til Statsforvalterens innlegg om at kommunene må sette håndtering av avløpsvann på agendaen. Foto: Smidesang & Lyng / SINTEF

SINTEF

— 75 år —

75 år med teknologi for et bedre samfunn

sintef.no/75